

Inspektion av Kriminalvården, anstalten Västervik Norra, den 30 september och den 1 oktober 2014

Närvarande från Riksdagens ombudsmän

Byråchefen Jörgen Buhre, föredragandena Moa Skerfving (områdesansvarig), Eva Fridén (protokollförare) och Karl Lorentzon.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes den 30 september 2014 med att JO:s medarbetare togs emot av kriminalvårdschefen AA, kriminalvårdsinspektörerna BB, CC, DD, EE, FF, GG, HH, JJ, KK och LL. Därefter hölls samtal med personalföreträdare. Sedan visades delar av anstaltens lokaler, bl.a. besöksavdelningen och avdelningen för placering i avskildhet. På eftermiddagen granskades handlingar. Under inspektionen hölls samtal med sammanlagt ett trettiotal intagna. I samband med samtalen överlämnade några intagna en skrivelse, [handling 8](#).

Den 1 oktober 2014 hölls samtal med personalen som arbetar med brottsofferslussverksamheten (BOS) och samtal med vakthavande befäl. Inspektionen avslutades med en genomgång av iakttagelserna med anstaltsledningen.

Anstaltens organisation och verksamhet

AA redogjorde för organisationen och verksamheten i anstalten, [handling 5](#) och tillade bl.a. följande:

Anstalten Västervik Norra ingår i verksamhetsområdet Västervik, där även frivården Västervik ingår. För närvarande finns det 218 platser i anstalten, varav knappt 200 är belagda.

Anstalten planerar att öppna en avdelning för intagna som diagnostiserats för ADHD. Avsikten är att arbeta aktivt med ”hela människan” utöver medicinering på avdelningen. Det är intagna från den egna anstalten som ska erbjudas plats och avdelningen kommer att bestå av tio intagna med en begränsad personalgrupp.

Renovering pågår i hus 2 och 7. Det har varit återkommande problem med avloppsstammarna i hus 2. På grund av upprepade läckage har fukten medfört att

dålig lukt och i viss mån mögel har uppstått. Stammarna är numera delvis utbytta. Renoveringarna i hus 2 kommer att medföra ett bättre inomhusklimat.

Anstalten följer upp JO:s beslut. En kopia av beslutet vidarebefordras till ansvarig chef på aktuell avdelning, som tar upp beslutet med berörd personal. Kritikbeslut tas upp på avdelningsmöten i syfte att undersöka om det är ett enstaka misstag eller om det kan handla om ett systemfel.

Bemanning och bemötande

Verksamhetsområdet har ca 280 anställda. Majoriteten av de anställda arbetar i anstalten och de flesta är anställda som kriminalvårdare. Kriminalvårdschef är AA och det finns elva kriminalvårdsinspektörer.

Det förekommer hot och våld mellan intagna och händelserna rapporteras i ISAP (Kriminalvårdens incidentrapporteringssystem). Däremot är det inte många fall av hot och våld mot personalen, men det kan förekomma ett ”verbalt tryck”. Personalen har tillgång till handledning och det finns en handlingsplan för hur personalen ska tas om hand om de utsätts för hot och våld.

Två anställda i anstalten arbetar i KUT (Kriminalvårdens underrättelsetjänst). De gör kartläggningar bl.a. av olika grupperingar, t.ex. MC-gäng.

Vid ankomst till anstalten vistas i princip alla intagna på mottagningsavdelningen under 14 dagar. Under denna period får intagna genomgå bl.a. ASI utredning (Addiction Severity Index). Om en intagen är dömd för brott i nära relationer görs en SARA-utredning (Spousal Assault Risk Assessment Guide). En verkställighetsplan upprättas för varje intagen. Därefter placeras den intagne på en lämplig avdelning.

Hälso-och sjukvård

Anstalten har i en skrivelse beskrivit sjukvården, handling 7. Anstaltens sjukvårdsmottagning har tre sjuksköterskor anställda. En somatisk läkare tjänstgör 16 timmar per vecka, en psykiatriker åtta timmar per månad och en psykolog åtta timmar per vecka. Därtill har nyligen ytterligare en psykolog och ytterligare en psykiatriker anlåtats för att arbeta med ADHD-utredningar.

När en intagen önskar träffa sjukvården skriver han en ansökan om sjukvårdskontakt som lämnas till sjukvården via avdelningspersonalen. Den intagne kan lämna ansökan i ett förslutet kuvert. När sjukvården har tagit emot ansökan bokas en tid för besök hos sjuksköterska eller läkare beroende på ärendets art. Sjukvårdsmottagningen erbjuder även tider för telefonrådgivning.

En tjänstgörande sjuksköterska är alltid försedd med en bärbar telefon för akuta ärenden. Vid en larmsituation görs sjuksköterskan tillgänglig enligt en befintlig rutin. Sjukvårdsärenden kvällstid och helger hanteras av vakthavande befäl som kontaktar sjukvårdsrådgivningen för rekommendation av åtgärd.

Anstalten har ett samverkansavtal med psykiatrin på Västerviks sjukhus.

Rundvandring

ChefsJO:s medarbetare visades runt på besöksavdelningen och avskildhetsavdelningen i anstalten.

Besöksavdelningen

Anstalten har en avdelning med tolv besöksrum, varav två är besökslägenheter. Tillgången till besöksrum är god och det är mycket sällan upptaget i alla besöksrum samtidigt. Lägenheterna används också dagtid för besök med barn. Kriminalvården är dock restriktiv med att bevilja övernattningsnär när barn är besökare.

Avskildhetsavdelningen

Anstalten har en avdelning med 14 bostadsrum för intagna som placeras i avskildhet. Det finns åtta rum som är s.k. lättisoleringsceller. Ett rum används som motionsrum. Övriga rum är s.k. hårdisoleringsceller, varav ett rum har en säng som är försedd med spännbälten. Bältesläggning av en intagen skedde senast för två till tre år sedan. I en av de andra s.k. hårdisoleringscellerna finns möjligheter till sekundbevakning. Rummet brukar användas i väntan på att en intagen ska transporteras till sjukhus. Eftersom personal från psykiatrin inte vill komma till anstalten, är Kriminalvården tvungen att transportera den intagne till sjukhuset. Det krävs tre personer för att genomföra transporten. Varje kriminalvårdsinspektör är ansvarig för "sina intagna" som är placerade i avskildhet. Det innebär att kriminalvårdsinspektören för den avdelning som den intagne är placerad på ansvarar för kontinuerlig omprövning av avskildhetsbeslut. Denne sköter själv bevakningen av tidsfrister för bl.a. omprövning. Tre gånger i veckan hålls möten om avskildhetsplacerade. Vid ankomst till avskildhetsavdelningen byter den intagne alltid kläder och om den intagne inte är våldsam placeras han i en s.k. lättisoleringscell. Den är något mer utrustad än en s.k. hårdisoleringscell. Intagna städar sina egna bostadsrum på avdelningen.

I en av de s.k. lättisoleringsceller som inspekterades fanns betydande mängder skräp synligt bakom elementskyddet, såsom godispapper, tuggummin och snus. Under sängen var ett tiotal portionssnus fastsatta på väggen. I rummet saknades en anordning för att reglera ljusintaget.

Samtal med personalföreträdare

JO:s medarbetare samtalade med huvudskyddsombudet samt lokala representanter för SACO och ST.

Samtal med vakthavande befäl

Jörgen Buhre och Moa Skerfving samtalade med två av anstaltens vakthavande befäl (tillförordnade) MM och NN. Samtalet handlade främst om rutinerna kring planerade och akuta vistelser utanför anstalten, t.ex. sjukhusbesök.

Samtal med brottsofferslussutredare

JO:s medarbetare samtalade med den personal som arbetar i anstaltens brottsofferslussverksamhet, kriminalvårdsinspektörerna JJ, KK, och LL samt brottsoffersluss-handläggarna OO och PP. Personalen redogjorde för brottsofferslussverksamheten och handläggningen av brottsofferslussärenden. Vid redogörelsen framkom följande:

I princip alla intagna som är dömda för brott i nära relationer genomgår en SARA-utredning. Undantag görs för intagna som ankommer via riksmottagningen och för intagna som verkställer korta straff. En SARA-utredning är en bedömning av risk för framtida partnervåld. Utredningen tar ungefär fem veckor att färdigställa och revideras tidigast efter ett år. Utredningen innehåller den intagnes bakgrund och vilken inställning han i dag har till det/de brott han är dömd för. Domar och förundersökningsprotokoll går igenom och samtal hålls med den intagne. Det hålls inget samtal med målsäganden. I stället används uppgifterna i förundersökningsprotokollet. Den intagne får ta del av utredningen både muntligt och skriftligt samt lämna synpunkter. Numera dokumenteras det som har betydelse för ett brottsofferslussärende, t.ex. kontakter som tas med den tilltänkta besökaren osv. i en ”BOS-anteckning”. Det är en fortlöpande sekretessanteckning i Kriminalvårdens klientadministrativa system (KLAS). En sammanfattning av SARA-utredningen återges i BOS-anteckningen. Hela SARA-utredningen finns i en daganteckning i KLAS och i den intagnes verkställighetsplan. Att anteckningar görs i en ”BOS-anteckning” underlättar framför allt överlämningsarbetet mellan anstalterna. SARA-utredningens riskbedömning är ett betydelsefullt underlag för planeringen av verkställigheten. Det är viktigt att intagna är tillräckligt motiverade innan de inleder ett behandlingsprogram. Med hjälp av SARA-utredningen har fler motiverade intagna kunnat påbörja ett program.

När en intagen som är dömd för brott i nära relationer ansöker om telefon- och besökstillstånd till en anhörig, behöver han fylla i en s.k. BOS-blankett. Innan anstalten tar kontakt med en tilltänkt besökare uppmanas den intagne att skriva till denne och berätta att han avtjänar ett fängelsestraff. En BOS-handläggare tar därefter kontakt med den tilltänkte besökaren för att undersöka om denne av egen vilja önskar hålla kontakt med den intagne. I samtalen är Kriminalvården tydlig med att den gör utredande samtal. Finns behov av samtalsstöd hänvisas bl.a. till socialtjänsten.

Kontakt brukar tas med socialtjänsten när den tilltänkte besökaren är ett barn eller den intagne ansöker om permission till en plats där minderåriga barn vistas. Kriminalvårdsinspektören avgör om en s.k. orosanmälan enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska lämnas in.

SARA-utredningen och socialtjänstens bedömning utgör en del av underlaget inför Kriminalvårdens beslut. Ärendena föredras av handläggarna och därefter fattar en kriminalvårdsinspektör, JJ eller KK beslut. LL är närvarande vid föredragningarna

i syfte att kvalitetssäkra besluten. Handläggningstiden för telefon- och besökstillstånd är ca fyra till sex veckor.

Ibland beviljar Kriminalvården en intagen ett s.k. BOS-besök. Det är bevakade besök där den intagne och besökaren är införstådda med att de ska samtala om brottet under ledning av en BOS-handläggare. Inför besöket har en utredning genomförts med bedömningen att besöket kommer att vara till nytta för både den intagne och besökaren. Ett syfte med det bevakade besöket är att ”känna av” jämvikten i relationen. Ett sådant besök ger mer än ett bevakat telefonsamtal. Efter besöket stämmer handläggaren av händelsen med båda parterna.

Granskning av handlingar

I samband med inspektionen granskades handlingar avseende misskötsamhetsärenden och beslut om placering av intagna i avskildhet. Granskningen omfattade stickprov avseende åren 2013 och 2014. Vidare granskades de tio senaste fattade besluten beträffande besöks- och telefontillstånd i ärenden som handlagts av anstaltens brottsoffersluss samt den utredning som legat till grund för anstaltens beslut.

Avslutande genomgång

JO:s medarbetare sammanträffade med kriminalvårdsinspektörerna BB, CC, FF, GG, HH, JJ, KK och LL samt klienthandläggaren QQ.

Granskning av handlingar

Moa Skerfving och Eva Fridén redogjorde för de iakttagelser som hade gjorts i samband med handlingsgranskningen och uppgav i huvudsak följande:

Beslut om avskildhet

Generellt sett håller besluten god kvalitet. Det fanns emellertid ett antal exempel på fall där anstalten inte hade gjort korrekta lagrumshänvisningar och exempelvis enbart hänvisat till ”Fäl”. Vidare hade anstalten i några beslut inte redogjort för innehållet i den bestämmelse som tillämpats. I många fall konstaterades att intagna som varit avskildhetsplacerade mer än en månad inte genomgått läkarundersökning inom den tid som föreskrivs i 6 kap. 10 § fängelselagen (2010:610). Likaså fanns det många exempel på att kontinuerlig omprövning av placering i avskildhet enligt 6 kap. 4 § respektive 6 kap. 7 § fängelselagen inte skett i föreskriven tid.

Anstaltsledningen uppgav att det vid ett kvalitetsråd uppmärksammats vissa brister i ärendehandläggningen, bl.a. att kontinuerliga omprövningar inte alltid görs i tid. I början av året infördes en ny rutin som innebär att en av anstaltens kanslisters regelbundet tar fram bevakningslistor. Kanslisten påminner kriminalvårdsinspektörerna om att avsluta ärenden som står öppna. Det sker dock inte någon central bevakning av att den kontinuerliga omprövningen av avskildhetsplaceringar görs i föreskriven tid. Denna bevakning sköter respektive kriminalvårdsinspektör.

Misskötsamhetsärenden

Handläggningstiderna i misskötsamhetsärenden var i allmänhet bra. Vad avser utformningen av besluten så innehöll flera beslut underlaget i sin helhet. Att ”klippa in” hela redogörelsen för den misstänkta misskötsamheten samt förhör och utredning oredigerat i besluten resulterar i svåröverskådliga och ”tunga” beslut. Besluten blir lättare att följa och förstå om endast de delar av utredningen som legat till grund för beslutet återges.

Återkomst efter permission m.m.

Med anledning av flera JO-beslut avseende placering av intagna i väntrum vid inpassering efter permission (dnr 2856-2012, 3027-2012 och 5892-2012) och beslut om rutiner för inskrivning av intagnas tillhörigheter efter permission (dnr 3029-2012) uppgav *anstaltsledningen* följande:

Anstaltsledningen försöker numera att aktivt planera intagnas återkomst till anstalten efter permission på andra tider än kvällstid, eftersom bemanningen då är låg. Den förbättrade planeringen har resulterat i att intagna inte längre behöver vänta långa tider för slussning till avdelningen. Anstaltsledningen redogjorde vidare för nuvarande rutiner för inskrivning av intagnas tillhörigheter vid återkomst efter permission. Den intagne lämnar sina tillhörigheter i en back som plommeras i närvaro av den intagne. Backen transporteras därefter till förrådet. Tillhörigheterna skrivs in nästkommande vardag. Sedan får den intagne ett kvitto på samtliga tillhörigheter som har skrivits in.

Samtal med intagna

Jörgen Buhre, Moa Skerfving och Karl Lorentzon redogjorde för delar av det som hade framkommit i samband med samtalen med de intagna. Anstaltsledningen erbjöds att kommentera det som redovisades.

Utevistelser m.m.

En *intagen* uppgav att anstalten hade beviljat honom en permission med tillsyn. Han gjorde vissa förberedelser för att kunna träffa sin son i samband med permissionen. Tre dagar innan permissionen skulle äga rum beslutade anstalten att permissionen i stället skulle vara bevakad. Som skäl till de ändrade förutsättningarna hänvisade anstalten till att det hade skett en rymning från anstalten. Han avstod från att träffa sonen, eftersom han inte ville utsätta honom för den påfrestning det innebär att vistas tillsammans med uniformerad kriminalvårdspersonal. Även andra intagna framförde klagomål över att anstalten efter rymningen hade valt att återkalla tidigare beviljade permissioner. Enligt de intagna utgjorde anstaltens agerande en form av kollektiv bestraffning.

I fråga om den enskilde intagnes permission uppgav *anstaltsledningen* att den intagne, som det antagligen rörde sig om, hade ett villkor om att permissionerna skulle vara bevakade. Anstalten hade alltså inte beviljat tillsynspermission och sedan ändrat beslutet. Anstaltsledningen tillbakavisade även påståendet om kollek-

tiv bestraffning till följd av rymningen. Alla beslut om bevakning i samband med permissioner fattas efter en individuell bedömning.

Fritidsaktiviteter

Ett antal *intagna* uppgav att de sällan eller aldrig får en hel timmes utomhusvistelse per dag. Enligt de intagna kommer vissa ur personalen sent till avdelningarna inför utomhusvistelserna, vilket innebär att en del av tiden används för förberedelser och transporter till rastgården. Det framfördes även klagomål över att transporterna till och från sporthallen inkräktar på den tid som de intagna kan utnyttja sporthallen.

Anstaltsledningen uppgav att en timme per dag är avsatt för utomhusvistelse och en timme per dag är avsatt för annan aktivitet per våning. Transporterna är inräknade i tiden och transporten till och från idrottshallen tar längre tid än till promenadgården. Skyddsvisitationer kan också medföra att transporttiderna blir något längre. Anstaltsledningen medgav att de intagna kan informeras tydligare om att transporterna ingår i aktivitetstiden.

Personalens bemötande m.m.

Ett antal *intagna* uppgav att de har bestraffats eftersom de har gjort anmälningar till JO eller begärt överprövning av de beslut som anstalten har fattat. Bestraffningen har bl.a. bestått i att de intagna utsatts för fler urinprovskontroller och visitationer av bostadsrummen än andra intagna.

Ett antal *intagna* framförde klagomål över att det tar lång tid för anstaltspersonalen att öppna bostadsrummen för toalettbesök nattetid. Enligt de intagna tar det regelmässigt en timme och det kan dröja upp till en timme och fyrtyo minuter innan personalen kommer och öppnar. I något fall hade personalen sagt till den intagne att man inte tänkte komma och öppna dörren. Vidare hade personalen uppmanat ett antal intagna att uträtta sina behov i de papperskorgar som finns i bostadsrummen och inför inläsningen sagt till de intagna att ta med sig ett antal soppåsar för att kunna uträtta sina behov i dem.

Anstaltsledningen uppgav att sedan en tid tillbaka har antalet kriminalvårdare utökats nattetid. Därmed har möjligheterna att besvara påringningar angående toalettbesök och besök av annan anledning förbättrats. Det kan emellertid fortfarande uppstå viss väntetid, eftersom det är en stor anstalt och vissa besök kan dra ut på tiden. Givetvis är det inte acceptabelt om nattpersonalen uppmanat intagna att uträtta sina behov i papperskorgar m.m.

I fråga om nattpersonalen framförde de *intagna* även klagomål över att det kan ta lång tid innan centralvakten besvarar deras påringningar. Som exempel nämndes kvällen den 23 augusti 2014 när oroliga intagna hade försökt komma i kontakt med centralvakten, eftersom det luktade brandrök i bostadsrummen. Ett antal intagna uppgav att de förgäves hade ringt till centralvakten. I efterhand visade det sig att brandröken kom från en brand på en närbelägen soptipp.

Enligt *anstaltsledningen* fungerade inte telefonerna den aktuella kvällen och av den anledningen kunde inte centralvakten besvara påringningarna från de intagna. Dagen därpå bad anstalten om ursäkt till de intagna för det inträffade.

Intagna på avdelning 52 uppgav att de lämnas ensamma på avdelningen under den tid då personalen genomför rondering. Då låses avdelningens kök, bordtennisrum och balkong och personalen är borta under 30–60 minuter. Enligt de intagna upplevs personalen som nonchalant och obenägen att svara på frågor från de intagna. Personalen tittar i stället på teve och läser tidningar.

Enligt *anstaltsledningen* är personalen borta som mest 15 minuter från avdelningen under rondering. Inför ronderingen görs alltid en säkerhetsbedömning avseende om rondering kan utföras eller inte. Om säkerhetsläget inte medger att personalen är borta från avdelningen genomförs inte någon rondering den dagen. Personalen arbetar aktivt med att vara tillsammans med de intagna för att stödja de intagnas förändringsarbete. Av de intagna som inte är motiverade att arbeta med förändring kan det upplevas som obekvämt att personalen vistas bland de intagna. Dessa intagna vill hellre vara för sig själva.

Kost

Ett antal *intagna* framförde klagomål över bristande kvalitet på maten. Den bristfälliga kvaliteten gör att mycket mat slängs i onödan. Menyn beskrevs av vissa intagna som enformig, men andra intagna framhöll matens goda kvalitet. Vidare framfördes klagomål på dålig specialkost. På vissa avdelningar efterlyste de intagna mer färska grönsaker för att de själva skulle kunna göra sallader.

Avdelningarnas utrustning m.m.

Intagna på en av RO-avdelningarna framförde klagomål över att den bärbara s.k. advokattelefonen hade tagits bort. Detta innebar att de intagna måste ringa s.k. myndighetssamtal från en fast tjänstetelefon under bevakning av personal.

Enligt *anstaltsledningen* avsåg klagomålet en situation när en intagen hade nekats att omedelbart få ringa till sin advokat. Personalen hade gjort bedömningen att ärendet inte var brådskande och att den intagne därmed fick vänta med att ringa samtalet. Detta accepterades inte av den intagne. Advokattelefonen har inte tagits bort från avdelningen.

På avdelning 42 framfördes *klagomål* över att anstalten för cirka sju månader sedan hade plockat bort avdelningens brödrost. Vid samma tidpunkt hade även de intagna förlorat rätten att använda avdelningens dator och skrivare. Åtgärderna skedde till följd av att någon hade använt brödrosten som tänddon vid rökning. I tiden därefter har det skett förflyttningar från avdelningen och det innebär att de nyanlända bestraffas för något som de inte kan ha haft del i.

Anstaltsledningen uppgav att det är riktigt att brödrosten togs bort efter att den hade använts på ett otillåtet sätt. Däremot är det felaktigt att de intagnas möjligheter att använda avdelningens dator och skrivare skulle ha inskränkts av den anled-

ningen. Möjligheten att använda klientdatorn har i stället begränsats i avvaktan på beslut om nytt datorstöd.

Intagna på ett antal avdelningar gjorde gällande att de inte hade tillgång till de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller för verkställigheten.

Enligt *anstaltsledningen* har de intagna tillgång till lagar m.m. på sina respektive avdelningar. Ibland kan pärmen emellertid ”försvinna in” på de intagnas bostadsrum.

På avdelning 52 framfördes *klagomål* över att toalettutrymmena är så små att det inte är möjligt att stänga toalettdörren när man sitter på toalettstolen. Enligt de intagna lovade anstalten redan för två år sedan att åtgärda saken, men så har ännu inte skett. Vidare framfördes önskemål om klädkrokar i duschutrymmena för att de intagna ska slippa lägga sina rena kläder på golvet. Slutligen påtalade de intagna att varmvattnet inte räcker åt alla och att de intagna som tränar det sena passet på vardagskvällar regelmässigt får duscha i kallt vatten. Enligt de intagna har de påtalat problemet för anstaltens ledning och har då blivit ombedda att planera sina dagar på ett annat sätt.

I fråga om de begränsade toalettutrymmena på avdelning 52 uppgav *anstaltsledningen* att vissa toalettutrymmen redan hade byggts om men att anstalten kommer att se till att även övriga toalettutrymmen åtgärdas. Bristen på varmvatten har påtalats vid tidigare tillfällen men enligt anstaltens ledning har det inte kommit några sådana *klagomål* under den senaste tiden. Det är givetvis inte acceptabelt att intagna tvingas duscha i kallt vatten och anstalten kommer att kontakta fastighetsägaren. Duschutrymmena kommer att förses med klädkrokar.

Bostadsrummen

Det framfördes *klagomål* över att bostadsrummen är kalla vintertid. Vidare framkom synpunkter på att de intagna var tvungna att betala en depositionsavgift för att få låna bordsfläktar under sommaren. Enligt de intagna är en depositionsavgift om 200 kr per fläkt alldeles för hög och står inte i proportion till vad fläkten är värd.

Det framfördes även *klagomål* över den bristfälliga städningen på avskildhetsavdelningen.

Anstaltsledningen uppgav att det är de intagna som städar bostadsrummen på avskildhetsavdelningen. Utrymmet mellan elementet och elementskyddet är mycket svårstädat. Skräp som hamnar där får ligga kvar till dess att en särskild elementstädning görs. Personalen kontrollerar städningen av rummen. Ibland är städningen och kontrollen inte tillräckligt noggrann.

Ett antal *intagna* framförde *klagomål* över att de telefoner som de intagna har på sina bostadsrum för att komma i kontakt med centralvakten är gamla och opålitliga.

Anstaltsledningen uppgav att samtalsanläggningen kontrolleras regelbundet.

Sjukvård

Det framfördes *klagomål* över att anstaltens tandläkare hade utfört bristfälliga behandlingar. Det gjordes gällande att han vid ett tillfälle skulle ha dragit ut fel tand och vid ett annat tillfälle inte lyckats dra ut hela tanden. Vidare menade de intagna att de hade dröjt för länge innan de intagna, efter felbehandlingen, gavs möjlighet till akut tandvård. Först efter två veckor av tandvärk hade de bristfälliga behandlingarna åtgärdats. Enligt de intagna har de felaktiga behandlingarna resulterat i att de intagna är rädda för att gå till tandläkaren.

Anstaltsledningen uppgav att den känner till dessa klagomål. Sedan en tid tillbaka anlitar anstalten en annan tandläkare.

Dubbelbeläggning

I samtal med en *intagen* på en avdelning där det förekommer dubbelbeläggning uppgav denne att han de senaste månaderna hade delat rum med olika intagna. En ny intagen kan komma redan fem minuter efter det att personalen informerat honom om ankomsten. Detta medför att personalen inte hinner göra någon ordentlig visitation av bostadsrummet. Vid en rumsvisitation några dagar efter det att han hade fått en ny ”rumskompis” påträffade personalen en dammig medicintablett. Det upprättades en anmälan mot honom angående misstänkt misskötsamhet. Anmälan skrevs vid en senare tidpunkt av, men han kände ändå ett obehag över att ha blivit felaktigt misstänkt för misskötsamhet. Enligt den intagne gör anstalten inte någon ”utvärdering” av dubbelbeläggningsen och han har aldrig blivit tillfrågad om han och den medintagne ”fungerar ihop”.

I fråga om utformningen av rummet som används för dubbelbeläggning påtalade den *intagne* att tv-apparaternas placering vid fotändan av sängen och deras storlek gör det svårt att titta på tv på ett vettigt sätt. Vidare upplevde han det som otryggt att den enda möjligheten att kontakta personalen är via den telefon som är placerad på den medintagnes ”sida” av rummet. Vid ett nödläge är det lätt att sätta telefonen ur brukbart skick och det borde finnas någon ytterligare möjlighet för de intagna att komma i kontakt med personalen.

Anstaltsledningen uppgav att det finns åtta rum i anstalten som kan dubbelbeläggas. Under senare tid har det varit ett högt tryck på de s.k. IDAP-platserna (platser för intagna som är dömda för bl.a. våld i nära relation). Av den anledningen kommer anstalten med största sannolikhet att vara tvungen att dubbelbelägga bostadsrum även i fortsättningen. Dubbelbeläggning kan ske med kort varsel, men anstalten ser alltid till att den nyanlände intagne kommer ut till avdelningen i god tid före inlåsning och en riskbedömning görs inför ankomsten. Den intagne som har delat rum längst erbjuds möjlighet att flytta först när ett enkelrum blir ledigt. Anstalten har inte möjlighet att begära förflyttning av en intagen som vägrar dela bostadsrum.

Övriga frågor

Intagna på ett antal avdelningar framförde klagomål över att de inte får någon kopia av de beslut som anstalten fattar. Efter att de intagna har skrivit under besluten placeras besluten i anstaltens förråd.

Anstaltsledningen uppgav att det är riktigt att besluten placeras i förrådet efter det att de intagna fått ta del av dem. Om den intagne vill inneha beslutet i sitt bostadsrum måste han ansöka om detta.

En *intagen* uppgav att han hade ansökt om permission för två månader sedan men ännu inte fått något beslut. En intagen uppgav att en permissionsansökan inte ens hade registrerats i (KLAS).

Från *anstaltsledningens* sida konstaterades att det inte är rimligt att det tar två månader att få beslut i ett permissionsärende. Hemställningar från intagna lämnas i första hand till kontaktmännen eller andra vårdare. Därefter "slussas" hemställningen vidare till respektive beslutsfattare. Registrering av ansökningar i KLAS görs fortlöpande. Om en ansökan har besvarats muntligt får den intagne tillbaka sin ansökan och en daganteckning upprättas i KLAS om hur ärendet har hanterats.

En *intagen* uttryckte sitt missnöje med anstaltens arbete med utslussning och frigivningsförberedelser. Enligt den intagne finns det inte möjlighet att kontakta bostadsföretag anonymt.

Anstaltsledningen uppgav att anstaltspersonalen inte kräver att de intagna uppger att de är intagna i anstalt när de kontaktar bostadsföretag. Det är inte heller något som personalen berättar. Däremot står det "skyddat nummer", "växel" eller motsvarande när man ringer från anstaltens telefoner.

Inspektionen avslutades.

Vid protokollet

Eva Fridén

Justerat den 19 december 2014

Jörgen Buhre

Jag har tagit del av protokollet.

Protokollet föranleder inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Elisabet Fura

2014-12-19